

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

2ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 11 Οκτωβρίου 2022 με την εξής σύνθεση: Αικατερίνη Ζερβού, Πρόεδρος και Εισηγήτρια, Βικτωρία Πισμίρη και Χρήστος Σώκος, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 25.02.2022 Προδικαστική Προσφυγή, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 307/28.02.2022 της εταιρείας με την επωνυμία «... ..», που εδρεύει στη ..., επί της οδού ..., αρ. ... (εφεξής «η προσφεύγουσα»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα σε συμμόρφωση με την υπ' αρ. 432/2022 Απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης - Τμήμα Γ' Ακυρωτικό, η οποία εκδόθηκε επί της υπ' αρ. ΑΚ 200/06.05.2022 αίτησης ακύρωσης και αναστολής του του ..., κατοίκου κατά της υπ' αριθμ. 607/2022 απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ.

Κατά του (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα,

Κατά του παρεμβαίνοντος **του** ... κατοίκου, (εφεξής «ο παρεμβαίνων»)

Με την Προδικαστική Προσφυγή της, η οποία καθίσταται εκ νέου εκκρεμής ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ δυνάμει της 432/2022 Απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης, η προσφεύγουσα, για τους λόγους που αναλύονται λεπτομερώς στην προσφυγή της, αιτείται την ακύρωση της προσβαλλόμενης υπ' αριθ. 49/2022 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής του, κατά το σκέλος που αποφασίστηκε η αποδοχή της προσφοράς του οικονομικού φορέα «... ..» και η ανάδειξη του ως οριστικού αναδόχου, η οποία εξεδόθη στο πλαίσιο της υπ' αριθ. .../2021 Διακήρυξης της αναθέτουσας αρχής με την οποία προκηρύχθηκε ανοικτός διεθνής ηλεκτρονικός διαγωνισμός για την

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

προμήθεια «Παροχή γευμάτων σίτισης μαθητών Σχολείου (...-...) από Φεβρουάριο 2022 έως τη λήξη σχολικού έτους 2021-2022 και για το σχολικό έτος 2022-23, προϋπολογισμού 250.173,00€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, ο οποίος αναρτήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) στις 9.11.2021 με ΑΔΑΜ ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε αύξοντα αριθμό

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Αικατερίνη Ζερβού.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή η υπ' αρ. 432/2022 Απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης έκρινε ότι: *«Εξάλλου, κατά την έννοια των προαναφερόμενων διατάξεων του άρθρου 88 του ν. 4412/2016, ενόψει και της προπαρατιθέμενης ερμηνείας τους, η αντιμετώπιση από την Α.Ε.Π.Π. των ειδικότερων αιτιάσεων που προβλήθηκαν με την προδικαστική προσφυγή και αφορούσαν στο ασυνήθιστα χαμηλό της προσφοράς του αιτούντος συνίστατο σε έλεγχο της νομιμότητας της πιο πάνω αιτιολογίας με την οποία η αναθέτουσα αρχή αποδέχθηκε τις σχετικές δικαιολογήσεις, αλλά και σε έλεγχο υπέρβασης ή μη των ορίων της συναγόμενης ευχέρειας της τελευταίας να δίδει μείζονα βαρύτητα σε ορισμένες από τις δικαιολογήσεις αυτές. Λαμβανομένου δε υπόψη ότι εν προκειμένω η αναθέτουσα αρχή, όπως ήδη εκτέθηκε, προκειμένου να αποδεχθεί την οικονομική προσφορά του αιτούντος, προέταξε τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που ο ίδιος επικαλέστηκε, ιδίως δε το συγκριτικό πλεονέκτημα που αυτός απέκτησε λόγω της επιτυχούς εκτέλεσης σύμβασης όμοιου αντικειμένου, η ήδη πληττόμενη κρίση της Α.Ε.Π.Π., κατά την οποία με πλημμελή αιτιολογία η αναθέτουσα αρχή δέχθηκε τις εξηγήσεις του αιτούντος που αφορούν ειδικά στο κόστος συσκευασίας και στο κόστος μεταφοράς των γευμάτων, εφόσον δεν*

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

προσκομίστηκαν από αυτόν σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, παρίσταται μη νόμιμα αιτιολογημένη. Και τούτο διότι οι σχετικές αιτιάσεις αντιμετωπίστηκαν από την Α.Ε.Π.Π. ασυνδέτως με τα λοιπά στοιχεία στα οποία η αναθέτουσα αρχή στήριξε εν τέλει την κρίση της περί αξιοπιστίας της οικονομικής προσφοράς του αιτούντος και παραλείποντας αυτή (η Α.Ε.Π.Π.) να διαλάβει κρίση αναφορικά με τον χαρακτηρισμό των εν λόγω αιτιάσεων ως ουσιωδών ή μη, ώστε να διαγνώσει, ακολούθως, την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει ειδικά σε αυτές, ενώ, σε κάθε περίπτωση, η παράλειψη του αιτούντος να αποδείξει τα προαναφερόμενα στοιχεία κόστους δεν θα μπορούσε να στηρίξει απόρριψη της προσφοράς του ως ασυνήθιστα χαμηλής, χωρίς προηγούμενα να δοθεί η δυνατότητα σε αυτόν, με τη διαδικασία που προβλέπεται στο ίδιο άρθρο 88 του ν. 4412/2016, να παρέχει συμπληρωματικές διευκρινίσεις ως προς τα εν λόγω ποσά, δεδομένου ότι η αρχική πρόσκληση που απευθύνθηκε σε αυτόν ήταν εντελώς γενική, ότι αμφισβόλια ως προς το ύψος των ποσών αυτών γεννήθηκε το πρώτον ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. με την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής της παρεμβαίνουσας και ότι η αρχή της κατ' αντιπαράθεση διαδικασίας όχι μόνο δεν περιορίζει σε μία πρόσκληση το δικαίωμα του προσφέροντος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του, αλλά αντίθετα επιβάλλει αυτός να έχει τη δυνατότητα να παράσχει συμπληρωματικές διευκρινίσεις, εφόσον αυτό θεωρείται εύλογο (απόφαση ΔΕΕ της 19^{ης} Οκτωβρίου 2017 στην υπόθεση C-198/16 P, σκ. 42). Συνεπώς, συντρέχει λόγος ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης της Α.Ε.Π.Π., όπως βάσιμα υποστηρίζεται από τον αιτούντα, όσα δε περί του αντιθέτου προβάλλονται από την παρεμβαίνουσα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Επειδή, μετά από αυτά, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή, να απορριφθεί η παρέμβαση, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση της Α.Ε.Π.Π. (ήδη Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ.) περί αποδοχής της προδικαστικής προσφυγής της παρεμβαίνουσας και να αναπεμφθεί η υπόθεση στην εν λόγω Αρχή, προκειμένου να διατυπώσει νέα, νόμιμα αιτιολογημένη κρίση».

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

2. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής είχε καταβληθεί παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, ποσού 1250,90 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., την από 25.02.2022 πληρωμή του στην ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης), το οποίο και υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (13%), ήτοι 250.173,00 ευρώ.

3. Επειδή η αναθέτουσα αρχή με την υπ' αριθ. .../2021 Διακήρυξη προκήρυξε ανοικτό διεθνή ηλεκτρονικό διαγωνισμό για την προμήθεια «Παροχή γευμάτων σίτισης μαθητών ... Σχολείου (...-...) ... από Φεβρουάριο 2022 έως τη λήξη σχολικού έτους 2021-2022 και για το σχολικό έτος 2022-23, προϋπολογισμού 250.173,00€ χωρίς ΦΠΑ και 282.695,49€ με ΦΠΑ», με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής. Οι προσφορές υποβάλλονται με βάση τις απαιτήσεις που ορίζονται στα Παραρτήματα της Διακήρυξης, για το σύνολο της προκηρυχθείσας ποσότητας της προμήθειας ανά είδος.

4. Επειδή η προκήρυξη της ως άνω σύμβασης απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα για δημοσίευση στις 3-11-2021 στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το δε πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων στις 9.11.2021 με ΑΔΑΜ ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε αύξοντα αριθμό

5. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

6. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 25.02.2022 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπόψη ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της «επικοινωνίας» του ΕΣΗΔΗΣ στις 15.02.2022, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από την προσφεύγουσα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

7. Επειδή στις 28.02.2022 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της προσφυγής στους έτερους συμμετέχοντες στη διαγωνιστική διαδικασία, δια μέσω της «επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017.

8. Επειδή ο παρεμβαίνων κατέθεσε στις 10.03.2022, ήτοι εμπροθέσμως, μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, την παρέμβασή του, για την οποία θεμελιώνει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον καθώς η προσφορά του έχει κριθεί αποδεκτή και έχει κατακυρωθεί ο διαγωνισμός σε αυτόν και ως εκ τούτου, επιδιώκει τη διατήρηση της προσβαλλόμενης.

9. Επειδή η αναθέτουσα αρχή στις 11.03.2022 απέστειλε στην ΑΕΠΠ, μέσω του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, τις απόψεις της επί της προσφυγής, οι οποίες κοινοποιήθηκαν στην προσφεύγουσα και τον παρεμβαίνοντα αυθημερόν.

10. Επειδή στις 16.3.2022 η προσφεύγουσα κατέθεσε εμπροθέσμως υπόμνημα στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, το οποίο λαμβάνεται υπόψη από το Κλιμάκιο.

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

11. Επειδή στον υπό κρίση διαγωνισμό συμμετείχαν τρεις οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων η προσφεύγουσα και ο παρεμβαίνων, οι οποίοι υπέβαλαν τις με αριθ. συστήματος ... και ... προσφορές τους αντίστοιχα. Σύμφωνα με το υπ' αριθ. Ι/10-1-2022 Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού περί αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών, οι προσφορές όλων των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων κρίθηκαν πλήρεις και σύμφωνες με τους όρους και τις προδιαγραφές της διακήρυξης, ενώ, σύμφωνα με το υπ' αριθ. ΙΙ/21-1-2011 πρακτικό αποσφράγισης των οικονομικών προσφορών της Επιτροπής Διαγωνισμού, ο προσφεύγων κατατάχθηκε δεύτερος, κατά σειρά μειοδοσίας, προσφέροντας, για το σύνολο των μερίδων, το ποσό των 255.913,81 ευρώ, και ο παρεμβαίνων πρώτος, κατά σειρά μειοδοσίας, προσφέροντας αντίστοιχα το ποσό των 141.843,70 ευρώ. Κατόπιν τούτου, η επιτροπή διαπίστωσε ότι η προσφορά του παρεμβαίνοντος είναι ασυνήθιστα χαμηλή και απέστειλε στις 11.1.2022, μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, γραπτό μήνυμα στον παρεμβαίνοντα, ζητώντας διευκρινίσεις για την οικονομική προσφορά, με το εξής περιεχόμενο: *«Καλημέρα, έχοντας υπόψη ότι στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που αρχίζουν από 1/6/2021 και μετά, όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα ζητούμενα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές ή οι αναθέτοντες φορείς απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα. Εάν ο οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στην πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα και δεν υποβάλει εξηγήσεις εντός της ανωτέρω προθεσμίας, απορρίπτεται η προσφορά του ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα η εγγύηση συμμετοχής. Παρακαλούμε να μας γνωστοποιήσετε όσο το δυνατόν πιο γρήγορα τους λόγους που εξηγούν την οικονομική σας προσφορά η οποία είναι αρκετά μικρότερη από την τιμή του προϋπολογισμού»*. Ο παρεμβαίνων στις 20.1.2022 έστειλε απαντητικό υπόμνημα, μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» στο ΕΣΗΔΗΣ. Με το πρακτικό ΙΙ (21.1.2022), η επιτροπή

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

διαγωνισμού, αφού αξιολόγησε το εν λόγω απαντητικό υπόμνημα, εισηγήθηκε την ανάδειξη του παρεμβαίνοντος ως προσωρινού αναδόχου του διαγωνισμού. Τα ως άνω πρακτικά εγκρίθηκαν με την υπ' αριθ. 23/2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας. Με το πρακτικό ΙΙΙ περί κατακύρωσης της σύμβασης, η Επιτροπή διαγωνισμού εισηγήθηκε την έγκριση των δικαιολογητικών κατακύρωσης και την ανάδειξη του παρεμβαίνοντος ως ανάδοχο του διαγωνισμού. Με την προσβαλλόμενη (49/15-2-2022), στην οποία ενσωματώθηκε η υπ' αριθ. 23/2022 απόφαση, εγκρίθηκε το πρακτικό ΙΙΙ και αναδείχθηκε ο παρεμβαίνων οριστικός ανάδοχος του διαγωνισμού.

12. Επειδή, η προσφεύγουσα, ως προσφέρουσα του υπό κρίση διαγωνισμού, της οποίας η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή και κατατάχτηκε δεύτερη, κατά σειρά μειοδοσίας, θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής ως βλαπτόμενος, ως προς το μέρος που αφορά στην αποδοχή της προσφοράς παρεμβαίνοντος και την ανάδειξή του σε ανάδοχο, ερειδόμενο στη ζημία του από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτου στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς του (βλ. ΕΑ ΣτΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣτΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

13. Επειδή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 360 του Ν.4412/2016 και την παρ. 1 του άρθρου 3 του ΠΔ 39/2017 προβλέπεται ότι: *«Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής».*

14. Επειδή, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

διαγωνισμού (Ε.Α. ΣΤΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 28, και απόφαση Medipac—Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54).

15. Επειδή, η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, καταρχήν να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο γνωρίζοντας εκ των προτέρων το ακριβές περιεχόμενο των κριτηρίων του διαγωνισμού στα οποία καλόπιστα θα στηρίζουν την απόφασή τους εάν θα λάβουν ή όχι μέρος στη διαδικασία σύναψης της οικείας σύμβασης (βλ. την απόφαση του ΔΕΕ της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, Casertana Costruzioni, C-223/16, σκέψη 34, της 14ης Ιουλίου 2016, TNS Dimarso NV κατά Vlaams Gewest, υποθ. C-6/15, σκέψεις 22 επ., την απόφαση του ΔΕΕ της 10ης Μαΐου 2012, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Βασιλείου των Κάτω Χωρών, υποθ. C-368/10, σκέψεις 55 επ., 62 επ. και 88). Περαιτέρω, δε, οι όροι της διακήρυξης πρέπει να καταρτίζονται με βάση τα ως άνω, ώστε να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C 496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33).

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

16. Επειδή, περαιτέρω έχει κριθεί νομολογιακά, αναφορικά με την υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει την αξιοπιστία μιας προσφοράς, ότι απορρέει από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών ως προς αυτήν, λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ το οποίο ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το άρθρο 88 του ν. 4412/2016, έχει ως κύριο σκοπό να μην αποκλείεται προσφέρων από τη διαδικασία χωρίς να του έχει δοθεί η δυνατότητα να δικαιολογήσει το περιεχόμενο της προσφοράς του η οποία φαίνεται υπερβολικά χαμηλή. Συνεπώς, μόνον εφόσον προκύπτουν τέτοιες αμφιβολίες οφείλει η αρμόδια επιτροπή αξιολογήσεως να ζητήσει τις προσήκουσες διευκρινίσεις ως προς τη σύνθεση της προσφοράς, προτού, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, στην περίπτωση που μια προσφορά δεν φαίνεται υπερβολικά χαμηλή, το εν λόγω άρθρο δεν εφαρμόζεται [βλ., επ' αυτού, αναφορικά με εννοιολογικά ταυτόσημες διατάξεις με αυτές του άρθρου 69 της Οδηγίας 2014/24 τις αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2017, *European Dynamics Luxembourg SA κατά Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, T 392/15, ECLI:EU:T:2017:462 σκ.85, της 6ης Ιουλίου 2005, *TQ3 Travel Solutions Belgium κατά Επιτροπής*, T-148/04, EU:T:2005:274, σκέψεις 49 και 50· της 11ης Μαΐου 2010, *PC-Ware Information Technologies κατά Επιτροπής*, T-121/08, EU:T:2010:183, σκέψη 72· της 5ης Νοεμβρίου 2014, *Computer Ressources International (Luxembourg) κατά Επιτροπής*, T-422/11, EU:T:2014:927, σκέψη 57, και της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, *European Dynamics Luxembourg και Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής*, T-698/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:476, σκέψη 59]. Τέτοιες αμφιβολίες μπορεί να υφίστανται, μεταξύ άλλων, εάν προκύπτει αβεβαιότητα ως προς, αφενός, το κατά πόσον ορισμένη προσφορά τηρεί τη νομοθεσία της χώρας εντός της οποίας πρέπει να παρασχεθούν οι υπηρεσίες, στον τομέα αμοιβών του προσωπικού, συνεισφοράς στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και τηρήσεως των κανόνων ασφάλειας και υγιεινής στον

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

χώρο εργασίας ή των πωλήσεων επί ζημία, και, αφετέρου, το κατά πόσον στην προσφερόμενη τιμή ενσωματώνονται όλες οι δαπάνες που προκύπτουν από τις τεχνικές πτυχές της προσφοράς (απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 2015, Secolux κατά Επιτροπής, T-90/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:772, σκέψη 62). Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής εκτίμηση του κατά πόσον συντρέχει περίπτωση υπερβολικά χαμηλής προσφοράς διενεργείται σε δύο στάδια. Ειδικότερα, σε ένα πρώτο στάδιο, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές «φαίνονται» ασυνήθιστα χαμηλές. Η χρήση του ρήματος «φαίνονται» σημαίνει ότι η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Ως εκ τούτου, δεν επιβάλλεται στην αναθέτουσα αρχή η υποχρέωση να προβεί αυτεπαγγέλτως σε διεξοδική ανάλυση της συνθέσεως κάθε προσφοράς προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Δηλαδή, η αναθέτουσα αρχή οφείλει μόνο να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Αυτό ισχύει ιδίως στην περίπτωση που η προσφερόμενη τιμή σε υποβληθείσα προσφορά είναι σημαντικά χαμηλότερη από εκείνη που προσφέρεται με τις λοιπές προσφορές ή από τη συνήθη αγοραία τιμή. Αν δεν υπάρχει τέτοια ένδειξη στις υποβληθείσες προσφορές και αυτές δεν φαίνονται συνεπώς ασυνήθιστα χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή δύναται να συνεχίσει την αξιολόγησή τους και τη διαδικασία αναθέσεως της συμβάσεως. Αντιθέτως, αν υφίστανται ενδείξεις ικανές να δημιουργήσουν την υποψία στην αναθέτουσα αρχή ότι ορισμένη προσφορά ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλή, τότε αυτή οφείλει να προβεί, σε δεύτερο στάδιο, στον έλεγχο της συνθέσεως της προσφοράς προκειμένου να βεβαιωθεί ότι η προσφορά δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλή. Όταν προβαίνει στον έλεγχο αυτό, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να παρέχει στον οικείο προσφέροντα τη δυνατότητα να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους ο ίδιος εκτιμά ότι η προσφορά του δεν είναι ασυνήθιστα

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

χαμηλή. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει στη συνέχεια να εκτιμήσει τις δοθείσες εξηγήσεις και να κρίνει αν η συγκεκριμένη προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, οπότε υποχρεούται να την απορρίψει (βλ. σχετικά απόφαση της 4ης Ιουλίου 2017, *European Dynamics Luxembourg SA* κατά Οργανισμού Σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, T 392/15, ECLI:EU:T:2017:462 σκ.86-89, βλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 349/2018).

17. Επειδή ομοίως το ΔΕΕ επεσήμανε με σαφήνεια ότι εναπόκειται στην αναθέτουσα αρχή πρώτον, να εντοπίσει τις ύποπτες προσφορές, δεύτερον, να παράσχει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αποδείξουν τη σοβαρότητα των προσφορών τους, ζητώντας τους τις διευκρινίσεις που η αναθέτουσα αρχή κρίνει σκόπιμες, τρίτον, να εκτιμήσει τη λυσιτέλεια των εξηγήσεων που παρείχαν οι ενδιαφερόμενοι και, τέταρτον, να αποφασίσει σχετικά με το αν θα δεχθεί ή αν θα απορρίψει τις προαναφερθείσες προσφορές. [βλ. συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-285/99 και C-286/99, *Lombardini και Mantovani* (2001) Συλλογή I-9233 σκ.55]. (Βλ. και ΑΕΠΠ 1456/2021).

18. Επειδή, από τις προαναφερόμενες διατάξεις, όπως αυτές έχουν νομολογιακώς ερμηνευθεί (βλ. ΣΤΕ 12/2020, ΔΕφΑθ 422/2021), συνάγεται ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες στη διαγωνιστική διαδικασία οικονομικές προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Η ενεργοποίηση του μηχανισμού του ως άνω άρθρου 88, ήτοι η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει τη σοβαρότητα ορισμένης προσφοράς, εξαρτάται από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών όσον αφορά την αξιοπιστία και τη φερεγγυότητά της, δοθέντος ότι η οδηγία 2014/24/ΕΕ δεν καθορίζει μέθοδο υπολογισμού των ασυνήθιστα χαμηλών

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

προσφορών ούτε έχει εκδοθεί εγκύκλιος του αρμόδιου Υπουργού για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 88 παρ. 6 του ν. 4412/2016. Επομένως, μόνον εφόσον προκύπτουν πράγματι τέτοιες αμφιβολίες, οφείλει η αναθέτουσα αρχή να ζητήσει τις διευκρινίσεις που θεωρεί ενδεδειγμένες ως προς τη σύνθεση της προσφοράς, πριν, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, σε περίπτωση κατά την οποία η προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται. Περαιτέρω, σύμφωνα με το καθιερούμενο από το εν λόγω άρθρο 88 σύστημα εντοπισμού και ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως (*prima facie*) εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι -“φαίνονται” κατά τη διατύπωση της παρ. 1 του αυτού άρθρου (και της αντίστοιχης παρ. 1 του άρθρου 69 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ)- ασυνήθιστα χαμηλές. Ως εκ τούτου, η έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και, εντεύθεν, δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή οφείλει κατ’ αρχάς να εξετάσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Εάν οι υποβληθείσες προσφορές δεν περιέχουν τέτοια ένδειξη και, συνεπώς, δεν φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνεχίσει τη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή διαθέτει κατ’ αρχήν ευρεία διακριτική ευχέρεια, κατ’ εκτίμηση, ιδίως, της απόκλισης της οικονομικής προσφοράς κάθε διαγωνιζόμενου από την προϋπολογισθείσα δαπάνη του έργου, αλλά και σε συνδυασμό με τις λοιπές υποβληθείσες οικονομικές προσφορές, να χαρακτηρίσει συγκεκριμένη οικονομική προσφορά ως ασυνήθιστα χαμηλή, υποχρεούμενη, όμως, στην περίπτωση αυτή να καλέσει τον

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

διαγωνιζόμενο, του οποίου την οικονομική προσφορά κρίνει ως ασυνήθιστα χαμηλή, προς παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων ως προς τη σύνθεση της προσφοράς του. Η άσκηση δε της διακριτικής αυτής ευχέρειας υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο ως προς την υπέρβαση των άκρων ορίων της.

19. Επειδή, η προσφεύγουσα με τον τρίτο λόγο της προσφυγής της προβάλλει τα εξής: *«Εν προκειμένω, η επιχείρηση «...» έχει προσφέρει τιμή ανά μερίδα 1,43 ευρώ και συνολική τιμή 125.525,40 ευρώ, έναντι τιμής ανά μερίδα 2,58 ευρώ και συνολικής τιμής 226.472,40 ευρώ που έχει προσφέρει η Εταιρία μας και τιμής ανά μερίδα 2,68 ευρώ και συνολικής τιμής 235.250,40 ευρώ που έχει προσφέρει αντίστοιχα η επιχείρηση «...», με συνέπεια η προσφορά του πιο πάνω οικονομικού φορέα να εμφανίζεται ασυνήθιστα χαμηλή, καθώς υπολείπεται κατά πολύ του μέσου (και εύλογου) κόστους παροχής της συμβατικής υπηρεσίας, το οποίο αντικατοπτρίζουν οι προσφορές των λοιπών διαγωνιζομένων, λαμβανομένων υπόψη των τεχνικών προδιαγραφών και των λοιπών όρων της διακήρυξης, αλλά και των ειδικότερων συνθηκών υπό τις οποίες πρέπει να εκτελείται η σύμβαση. Ενόψει αυτού, με το από 11-1-2022 έγγραφο της Επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού η επιχείρηση «...» κλήθηκε προς παροχή διευκρινίσεων αναφορικά με την εκ μέρους της υποβληθείσα ασυνήθιστα χαμηλή οικονομική προσφορά, ενώ σε απάντηση του ανωτέρω αιτήματος παροχής διευκρινίσεων εκ μέρους της αναθέτουσας Αρχής, η εν λόγω επιχείρηση υπέβαλε προς την Επιτροπή του διαγωνισμού τις από 20-1-2022 έγγραφες διευκρινίσεις της, οι οποίες και έγιναν δεκτές με το υπ' αριθ. 11/21-1-2022 πρακτικό της Επιτροπής. Πλην όμως από την εξέταση των υπό ημερομηνία 20-1-2022 εγγράφων διευκρινίσεων της επιχείρησης «...» διαπιστώνεται ότι αυτή δεν έχει αιτιολογήσει και τεκμηριώσει προσηκόντως τον τρόπο υπολογισμού της*

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

οικονομικής της προσφοράς, με αποτέλεσμα να επιβεβαιώνεται ότι αυτή είναι αδικαιολόγητα χαμηλή και επομένως δεν επαρκεί για την κάλυψη του κόστους εκτέλεσης της σύμβασης, ενώ, από την άλλη πλευρά, παρίσταται πλημμελώς αιτιολογημένη και η αποδοχή των διευκρινίσεων αυτών από μέρους της αναθέτουσας Αρχής. [...] Σύμφωνα, συνεπώς, με τα ανωτέρω, δηλώθηκε ως κέρδος ανά προσφερόμενο γεύμα το ποσό των 0,14€, ενώ η συνολική προσφερόμενη τιμή ανά νεύμα υπολογίστηκε στα 1,43€.

γ. Επί της ανωτέρω ανάλυσης σημειώνουμε κατά πρώτον πως αν ληφθεί υπόψη, επιπρόσθετα,

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΓΕΥΜΑΤΟΣ ΕΙΔΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ	ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑ ΓΕΥΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΗΣ ΤΙΜΗΣ
ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ ΑΝΑ ΓΕΥΜΑ	1,15 €	80,42%
ΚΟΣΤΟΣ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	0,03 €	2,10%
ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ	0,03 €	2,10%
ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	0,05 €	3,50%
ΕΞΟΔΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ (ΥΔΡΕΥΣΗ, 0,03 €		2,10%
ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΘΕΡΜΑΝΣΗ/ΨΥΞΗ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ		
ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΓΕΥΜΑΤΟΣ	1,29 €	90,21%
ΚΕΡΔΟΣ ΑΝΑ ΓΕΥΜΑ	0,14 €	9,79 %
ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΑΝΑ ΓΕΥΜΑ	1,43 €	100,00%

ότι πρέπει να υπολογιστεί φόρος της τάξεως του 22% επί των κερδών, ήτοι $0,14 \text{ €} \times 22\% = 0,03\text{€}$, καθώς και φόρος 4% επί της προσφερόμενης τιμής, ο οποίος παρακρατείται κατά την πληρωμή της αμοιβής του αναδόχου, ήτοι $1,43 \text{ €} \times 4\% = 0,06 \text{ €}$, καθίσταται πρόδηλο ότι από το δηλωθέν κατά τα ανωτέρω κέρδος ανά

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

προσφερόμενο νεύμα των 0,14 €, πρέπει να αφαιρεθεί το ποσό των 0,09 €, με αποτέλεσμα το εναπομένον ποσό των 0,05 € ως μέσο κέρδος ανά προσφερόμενο νεύμα να παρίσταται αδικαιολόγητα χαμηλό, λαμβανομένου υπόψη του συνολικού κόστους εκτέλεσης της σύμβασης, σε συνδυασμό μάλιστα και με το γεγονός ότι, όπως καταδεικνύουμε στη συνέχεια, ουδόλως τεκμηριώνεται από τις διευκρινίσεις της επιχείρησης «...» ότι η οικονομική της προσφορά επαρκεί για την κάλυψη επιμέρους στοιχείων κόστους που έχει υπολογίσει, όπως αυτά αναφέρονται πιο πάνω.

δ. Η επιχείρηση «...» επικαλείται με τις εξηγήσεις της, προφανώς ως εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες, υπό τις οποίες τελεί, για την παροχή των συμβατικών υπηρεσιών, τα εξής:

«Η ατομική μου επιχείρηση ... διαθέτει μία πλήρως εξοπλισμένη μονάδα παραγωγής έτοιμων γευμάτων. Καθημερινά παράγει κατ' ελάχιστον 2.000 μερίδες, έναν αριθμό που της επιτρέπει να έχει μία καθημερινή ροή παραγωγής, ένα σταθερό προσωπικό και κάποια σταθερά έξοδα. Παρακάτω παρατίθενται σημαντικοί λόγοι που μας επέτρεψαν να προσφέρουμε τη συγκεκριμένη τιμή για το εν λόγω έργο. Η επιχείρηση μου είναι ειδικευμένη στην κάλυψη επισιτιστικών αναγκών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, εταιρειών, στρατιωτικών μονάδων και άλλων χώρων όπου δημιουργούνται ανάγκες μαζικής εστίασης με διαρκώς επεκτεινόμενο αντικείμενο λειτουργίας.

Η ανάληψη πολλαπλών έργων σίτισης ταυτόχρονα και η ανάγκη για παραγωγή μεγάλου αριθμού γευμάτων σε καθημερινή βάση έχει συντελέσει στην ανάπτυξη αξιόπιστων και οικονομικά συμφερούσων συμφωνιών συνεργασίας με εγκεκριμένες εμπορικές εταιρείες και παραγωγικές μονάδες. Με άλλα λόγια, οι μεγάλες ζητούμενες ποσότητες σε πρώτες ύλες και η συνεργασία απευθείας με παραγωγούς χωρίς την ύπαρξη ενδιάμεσων, έχουν διαμορφώσει σε χαμηλά επίπεδα το κόστος προμήθειάς τους, γεγονός που αυτόματα οδηγεί σε μείωση του κόστους παραγωγής των γευμάτων.

Επίσης, στο πλαίσιο των πολυάριθμων έργων που έχει αναλάβει η επιχείρηση μου, έχει προχωρήσει και σε αναβάθμιση του εξοπλισμού, με αποτέλεσμα να

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

έχει δομηθεί και αυτοματοποιηθεί η παραγωγική διαδικασία με τέτοιο τρόπο ώστε να κατορθώνεται αύξηση της παραγωγής με σταθερό εργατικό δυναμικό». Οι ανωτέρω εξηγήσεις, ωστόσο, είναι καταφανώς αόριστες και ασαφείς, διότι η γενικόλογη επίκληση στοιχείων όπως η ύπαρξη «καθημερινής ροής παραγωγής», «σταθερού προσωπικού» και «σταθερών εξόδων», η ανάληψη «πολλαπλών έργων σίτισης ταυτόχρονα» και η «παραγωγή μεγάλου αριθμού γευμάτων σε καθημερινή βάση», που έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη «αξιόπιστων και οικονομικά συμφερούσων συμφωνιών συνεργασίας με εγκεκριμένες εμπορικές εταιρείες και παραγωγικές μονάδες», «οι μεγάλες ζητούμενες ποσότητες σε πρώτες ύλες και η συνεργασία απευθείας με παραγωγούς» που «έχουν διαμορφώσει σε χαμηλά επίπεδα το κόστος προμήθειάς τους, γεγονός που αυτόματα οδηγεί σε μείωση του κόστους παραγωγής», ή η «αναβάθμιση του εξοπλισμού, με αποτέλεσμα να έχει δομηθεί και αυτοματοποιηθεί η παραγωγική διαδικασία με τέτοιο τρόπο ώστε να κατορθώνεται αύξηση της παραγωγής με σταθερό εργατικό δυναμικό», δεν αποτελεί ισχυρισμό επαρκώς ορισμένο και αντικειμενικώς επαληθεύσιμο. ώστε βάσει των στοιχείων αυτών να μπορεί να κριθεί ότι η εν λόγω επιχείρηση απολαύει εξαιρετικά ευνοϊκών συνθηκών, οι οποίες της επιτρέπουν να περιορίζει το κόστος παροχής των υπηρεσιών σε τέτοια κλίμακα, ώστε να μπορεί να προσφέρει τιμές όπως αυτή του προκείμενου διαγωνισμού.

Ειδικότερα, η επιχείρηση «...» δεν προσδιορίζει κατά τρόπο σαφή, ειδικό και συγκεκριμένο ουσιώδη στοιχεία, προς τεκμηρίωση όσων προβάλλει, όπως ο κύκλος εργασιών της, ο αριθμός του σταθερά απασχολούμενου προσωπικού, οι λοιπές συμβάσεις υπηρεσιών σίτισης που εκτελεί (και μάλιστα το ακριβές αντικείμενό τους, ο αριθμός των παραγόμενων μερίδων, η αξία τους κ.λπ.), οι συγκεκριμένες επικερδείς εμπορικές συμφωνίες που έχει επιτύχει με τους προμηθευτές της, οι ποσότητες των πρώτων υλών που προμηθεύεται και τα παρεχόμενα βάσει αυτών ποσοστά έκπτωσης, ο τρόπος με τον οποίο έχει οργανώσει και αυτοματοποιήσει τάχα την παραγωγική της διαδικασία κ.λπ. Αντιθέτως, από τα στοιχεία της προσφοράς της προκύπτει ότι πρόκειται για μια μικρού μεγέθους ατομική επιχείρηση, όπως προκύπτει και από την περιγραφή

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

της εγκατάστασης και τη συγκρότηση του εξοπλισμού της (που είναι ο συνήθης για τέτοιες επιχειρήσεις), τα οποία δεν προδίδουν οικονομική μονάδα τέτοιου μεγέθους, οργάνωσης, υποδομής, δυναμικότητας και οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, η οποία μπορεί να επιτυγχάνει μειώσεις κόστους και οικονομίες κλίμακας τέτοιου επιπέδου, που να της παρέχουν τα οικονομικά περιθώρια για την προσφορά ασυνήθιστα χαμηλών τιμών, όπως αυτή του προκείμενου διαγωνισμού.

Συνεπώς, ουδόλως τεκμηριώνεται ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας τελεί υπό τόσο εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες, ώστε να μπορεί να δικαιολογήσει βάσει αυτών τη σύνθεση της οικονομικής προσφοράς που έχει υποβάλει.

ε. Πέραν αυτών, όμως, η επιχείρηση «...» αναφέρεται κατά τρόπο εντελώς αόριστο σε απολύτως ουσιώδεις οικονομικές παραμέτρους όπως το κόστος πρώτων υλών, το κόστος συσκευασίας και μεταφοράς των γευμάτων, το μισθολογικό κόστος, τα λειτουργικά έξοδα της επιχείρησης κ.λπ.. χωρίς όμως να εξειδικεύει, να επεξηγεί και να τεκμηριώνει, με την παράθεση συγκεκριμένων στοιχείων, τα επιμέρους ποσά που έχει υπολογίσει, με βάση τον πιο πάνω πίνακα ανάλυσης του κόστους ανά γεύμα.

Ειδικότερα, ουδόλως αναφέρεται στις εξηγήσεις του πιο πάνω οικονομικού φορέα τι είδους υλικά συσκευασίας πρόκειται να χρησιμοποιήσει και με βάση ποια τιμή μονάδας έχει υπολογίσει το σχετικό κόστος (0,03 € ανά γεύμα), αλλά ούτε και έχουν προσκομιστεί σχετικά παραστατικά, από τα οποία να προκύπτει το κόστος αγοράς των εν λόγω ειδών.

Επίσης, ουδόλως επεξηγείται επί τη βάση ποιων υπολογισμών έχει δηλωθεί κόστος μεταφοράς 0,03 € ανά γεύμα, λαμβανομένης υπόψη και της χιλιομετρικής απόστασης της παραγωγικής μονάδας της επιχείρησης «...» από τον τόπο παράδοσης των γευμάτων, καθώς δεν γίνεται έστω και ενδεικτική αναφορά στο κόστος κατανάλωσης καυσίμων, το κόστος διοδίων, τα λοιπά στοιχεία κόστους που αναλογούν επιμεριστικά στην εκτέλεση της προκείμενης σύμβασης (π.χ. κόστος συντηρήσεων οχημάτων, ασφαλίστρων, τελών κυκλοφορίας κ.λπ.), καθώς και στο κόστος απασχόλησης οδηγού, υπό την εκδοχή ότι δεν συνυπολογίζεται στο εργατικό κόστος.

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

Ομοίως, με τις έγγραφες εξηγήσεις του ως άνω οικονομικού φορέα δεν εξειδικεύεται και δεν τεκμηριώνεται ο τρόπος υπολογισμού του μισθολογικού κόστους σε 0.05 € ανά γεύμα, δεδομένου ότι δεν αναφέρονται α) ο αριθμός των εργαζομένων που θα απασχοληθούν για τις ανάγκες εκτέλεσης της σύμβασης, β) το ωράριο εργασίας καθενός από αυτούς, γ) οι ειδικότητες τους, δ) οι νόμιμες αποδοχές που λαμβάνουν, συνυπολογιζομένων των επιδομάτων εορτών και αδείας, και οι αναλογούσες επ' αυτών εργοδοτικές ασφαλιστικές εισφορές, ε) το συνολικό μισθολογικό κόστος που προκύπτει βάσει των στοιχείων αυτών, και στ) πώς επιμερίζεται το συγκεκριμένο κόστος ανά γεύμα.

Το αντίστοιχο ισχύει και για τα έξοδα λειτουργίας της εγκατάστασης, ως προς τα οποία υπολογίζεται εντελώς αυθαίρετα αναλογία κόστος 0,03 € ανά γεύμα, χωρίς όμως να αιτιολογείται, έστω και στοιχειωδώς, ποια ακριβώς είναι τα έξοδα αυτά, ανά κατηγορία δαπάνης και ποσό (ύδρευση, ηλεκτρική ενέργεια, θέρμανση/ ψύξη, τηλεπικοινωνίες κ.λπ.), αλλά και πως εξευρίσκεται η αναλογία που έχει δηλωθεί επί του κόστους της προκείμενης σύμβασης.

Τέλος, εξίσου αόριστα δηλώνεται ως μέσο κόστος πρώτων υλών ανά γεύμα το ποσό των 1,15 €, διότι ουδόλως αναφέρονται (και κατά μείζονα λόγο δεν τεκμηριώνονται) οι τιμές μονάδας (ανά κιλό, λίτρο, συσκευασία κ.λπ.) των επιμέρους ειδών (κρέατος, πουλερικών, Ψαριών, οσπρίων, ζυμαρικών, τυροκομικών, ελαιολάδου κ.λπ.), οι απαιτούμενες ημερήσιες ποσότητες και ο τρόπος επιμερισμού του κόστους ανά γεύμα. Την εν λόγω ασάφεια και αοριστία δεν μπορεί να αναπληρώσει η απλή προσκόμιση μεμονωμένων παραστατικών αγορών, τα οποία αφορούν μέρος μόνο των απαιτούμενων υλικών (χωρίς μάλιστα να αποκλείεται και το ενδεχόμενο ευκαιριακών συναλλαγών), και τα οποία αφ' εαυτών δεν μπορούν να αιτιολογήσουν την προσφερόμενη τιμή, εφόσον δεν γίνεται συσχέτιση των στοιχείων αυτών με συγκεκριμένο, ειδικό και επαρκώς ορισμένο ισχυρισμό ως προς τον υπολογισμό του κόστους πρώτων υλών. Εκτός αυτού, από τα προσκομισθέντα τιμολόγια αγοράς κρέατος και πουλερικών, ουδόλως προκύπτει ότι πρόκειται για προϊόντα Α' ποιότητας, όπως ζητείται με τη διακήρυξη.

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

Τέλος, δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητο ότι οι περιορισμένες ποσότητες αγορών τις οποίες αφορούν όλα τα πιο πάνω τιμολόγια, ουδόλως μαρτυρούν «μεγάλες ζητούμενες ποσότητες σε πρώτες ύλες», βάσει των οποίων, τάχα, η επιχείρηση «...» εξασφαλίζει μείωση του κόστους.

3.α. Περαιτέρω, ανεξαρτήτως της ήδη επισημανθείσας ασάφειας και αοριστίας των σχετικών εξηγήσεων του πιο πάνω οικονομικού φορέα, ως προς ό,τι αφορά ειδικότερα το κόστος συσκευασίας, των προσφερόμενων νευμάτων, ότι ο υπολογισμός του 0,03 € ανά νεύμα, είναι αδικαιολόγητα χαμηλός νια τους κάτωθι, ιδίως, απολύτως συγκεκριμένους λόγους:

Όπως ήδη αναφέρθηκε, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της υπ' αριθ. 10/2021 μελέτης, «...Α.6. Το καθημερινό γεύμα θα παρασκευάζεται αυθημερόν, θα τυποποιείται σε επιτρεπόμενες από τη σχετική νομοθεσία συσκευασίες, θα συνοδεύεται δε από πλαστικά πιρούνια (χωρίς προεξοχές και ανωμαλίες). κουτάλια, ποτήρια, χαρτοπετσέτες και τραπεζομάντιλα. Το ψωμάκι θα προσκομίζετε συσκευασμένο Α. 8.... το κάθε προσφερόμενο γεύμα θα είναι ατομικά συσκευασμένο ανά είδος (ζεστό φαγητό και σαλάτα) σε πλαστικούς περιέκτες μιας χρήσεως (C- PET, A-PET & PP), που θα κλείνουν αεροστεγώς, ώστε να μην επιτρέπουν τις διαρροές κατά τη μεταφορά και να προστατεύουν τα τρόφιμα από σκόνη, έντομα και άλλες ρυπάνσεις...».

Ενόψει, συνεπώς, των ανωτέρω, καθίσταται πρόδηλο ότι ο συνολικός αριθμός των απαιτούμενων υλικών συσκευασίας ανά νεύμα είναι 7 τεμάχια, ήτοι δύο περιέκτες (κεσεδάκια, μπολ κ.λπ) μαζί με το φιλμ μεμβράνης ή τα καπάκια τους, 1 πλαστικό πιρούνι, 1 κουτάλι, 1 χαρτοπετσέτα, 1 ποτήρι και 1 τραπεζομάντηλο. Εξ όσων δυνάμεθα να γνωρίζουμε από την πολυετή δραστηριοποίησή μας στον κλάδο της παροχής υπηρεσιών σίτισης, και μάλιστα εξ ιδίας αντιλήψεως, το κόστος για 2 περιέκτες μαζί με το Φιλμ μεμβράνης ή τα καπάκια τους δε δύναται να υπολείπεται των 0,03 € ανά τεμάχιο, ανερχόμενο συνολικά σε 0,06 €, ενώ επιπροσθέτως το ελάχιστο κόστος για καθένα από τα υπόλοιπα 5 είδη της συσκευασίας ανέρχεται σε 0,01€, ήτοι 0,05 € συνολικά.

Προσκομίζουμε ενδεικτικά τιμολόγιο αγοράς της Εταιρίας μας, με ημερομηνία 17-8-2021 (ήτοι, εκδοθέν σε χρόνο που δεν παρατηρείτο ακόμη η εν συνεχεία

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

σημαντική αύξηση των τιμών, που ίσχυε και κατά τη διενέργεια του διαγωνισμού), από το οποίο προκύπτει ότι για αγορά 6.000 τεμαχίων μπολ μαζί με τα καπάκια τους (120 συσκευασιών των 50 τεμαχίων), η συνολική τιμή, μετά την έκπτωση, διαμορφώθηκε σε 503,10 ευρώ, ήτοι σε 0,08 ευρώ ανά τεμάχιο (μαζί με το καπάκι). Πέραν αυτού, πρέπει να συνυπολογιστεί το κόστος και των λοιπών αναλωσίμων (πλαστικό πιρούνι και κουτάλι, χαρτοπετσέτα κ.λπ.).

Επομένως, το ελάχιστο κόστος συσκευασίας για κάθε μερίδα προσφερόμενου γεύματος, υπό τους ευνοϊκότερους όρους αγοράς, δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 0.11 ευρώ (=0,06 € + 0,05 €), είναι δε προφανές ότι το ποσό των 0,03 ευρώ που δηλώνει η εν λόγω επιχείρηση, είναι εντελώς εξωπραγματικό.

Τούτων δοθέντων, καθίσταται πρόδηλο ότι το δηλωθέν από την επιχείρηση «...» κόστος συσκευασίας, μόλις 0,03 € ανά νεύμα, πέραν της παντελούς έλλειψης αιτιολόγησής του, είναι αδικαιολόγητα χαμηλό και δεν ανταποκρίνεται στο κόστος αγοράς των υλικών που συνθέτουν τη συσκευασία του γεύματος.

β. Περαιτέρω, όπως ήδη αναφέρθηκε, όσον αφορά το κόστος μεταφοράς των γευμάτων, η επιχείρηση «...» δηλώνει ότι αυτό ανέρχεται σε 0,03 € ανά γεύμα. Πλην όμως, και ο ανωτέρω υπολογισμός, πέραν της καταφανούς αοριστίας και της έλλειψης τεκμηρίωσής του, είναι προδήλως εσφαλμένος, για τους κάτωθι, ιδίως, λόγους:

Με βάση το φάκελο της τεχνικής της προσφοράς, η επιχείρηση «...» δηλώνει ότι θα χρησιμοποιήσει για την εκτέλεση της μεταφοράς των παρασκευαζόμενων γευμάτων, από την εγκατάστασή της προς το Δημοτικό Σχολείο ... (μετ' επιστροφής) τρία (3) οχήματα, ήτοι ένα φορτηγό cc (βλ. αρχείο με τίτλο «07.01 ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΟΣ ...»), ένα φορτηγό 2008 ... CC ... (βλ. αρχείο με τίτλο «07.02 ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΟΣ ...») και ένα φορτηγό (βλ. αρχείο με τίτλο «07.03 ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΟΧΗΜΑΤΟΣ ...»).

Όπως προκύπτει από σχετικές (εξειδικευμένες) ιστοσελίδες, που περιέχουν τεχνικά στοιχεία των εν λόγω οχημάτων, η κατανάλωση των καυσίμων τους έχει ως ακολούθως:

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

ι. Όσον αφορά το όχημα τύπου ... sprinter ... 2143 cc, η μέση κατανάλωση καυσίμου (πετρελαίου) για κάθε τύπο (μοντέλο) διαμορφώνεται σύμφωνα με τον κάτωθι πίνακα (βλ. και <https://... 10162.asp>):

...-... ..				
Κινητήρας	OM 651	OM 651	OM 651	OM 642
Καύσιμο	Πετρέλαιο	Πετρέλαιο	Πετρέλαιο	Πετρέλαιο
Κυβισμός (κ.εκ.)	2.143	2.143	2.143	2.987
Ισχύς (ίπποι/σ.α.λ.)	90/3.800	129/3.800	163/3.800	190/3.800
Ροπή (Nm/σ.α.λ.)	250/1.400-2.400	305/1.200-2.400	360/1.400-2.400	440/1.400-2.400
Κατανάλωση (λτ./100 χλμ.)	8,9	7,9	7,9	9,9
CO2 (gr/km)	235	208	208	260

Σύμφωνα, συνεπώς, με τα ανωτέρω η μέση κατανάλωση του δηλωθέντος οχήματος ... της επιχείρησης «...» είναι της τάξης των 8 λίτρων/100 χιλιόμετρα.

θ. Όσον αφορά το όχημα τύπου ... 2008 ... CC ..., σύμφωνα με τα οριζόμενα από τον κατασκευαστή αυτού, η μέση κατανάλωση του καυσίμου του, υπολογίζεται σε 7.1/100 km εντός πόλης, σε 5.1/100 km εκτός πόλης και σε 5.7 1/100 km μικτού κύκλου.

Ειρήσθω εν παρόδω ότι, όσον αφορά το ωφέλιμο φορτίο που μπορεί να μεταφερθεί με το συγκεκριμένο όχημα, τούτο υπολογίζεται σε 633 κιλά, ενώ αντίστοιχα ο ελάχιστος όγκος του χώρου αποσκευών ανέρχεται στα 642 λίτρα, με μέγιστο τα 3000 λίτρα. Τέλος, από πλευράς διαστάσεων το μήκος του οχήματος είναι 4380 mm (4,38 m), το πλάτος 1810 mm (1.81 m) και το ύψος του 1801 mm (1.80 m) (βλ. ενδεικτικά <https://www.....-i-2008-1.6-hdi-90hp-15152>).

Τούτων δοθέντων, το συγκεκριμένο όχημα δεν διαθέτει την απαιτούμενη χωρητικότητα, ώστε να δύναται να μεταφέρει (και μάλιστα εντός δευτερογενών περιεκτών/ thermobox) τις ζητούμενες με τη διακήρυξη 380 μερίδες γευμάτων, ήτοι συνολικά 380 μερίδες φαγητού, 380 σαλάτες, 380 ψωμάκια, 380 φρούτα, 380 τυριά ή άλλα συνοδευτικά και όλα τα απαραίτητα αναλώσιμα που πρέπει να

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

μεταφέρονται καθημερινά. Συνεπώς, δεν μπορεί να θεωρηθεί κατάλληλο για την εκτέλεση της υπό ανάθεση υπηρεσίας.

iii. Τέλος, ως προς το όχημα τύπου, σύμφωνα με τα αντίστοιχα τεχνικά του στοιχεία, η μέση κατανάλωση καυσίμου υπολογίζεται σε 9,47 λίτρα ανά 100 χιλιόμετρα (βλ. ενδεικτικά <https://www.spritmonitor.de/en/detail/1222140.html>).

Επιπρόσθετα προς τα ανωτέρω, σημειώνουμε ότι, σύμφωνα, με τα εκδιδόμενα καθημερινά δελτία επισκόπησης τιμών υγρών καυσίμων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η μέση τιμή του πετρελαίου κίνησης κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς της επιχείρησης «...» ανερχόταν σε 1,477 €/ λίτρο (βλ. το υπ' αριθ. πρωτοκ. 138160/17-12- 2021 δελτίο του Τμήματος Διαχείρισης Πληροφοριών και Εποπτείας Ηλεκτρονικού Εμπορίου), ενώ έκτοτε κατά τα κοινώς γνωστά, η τιμή των καυσίμων είναι σταθερά ανοδική. Δοθέντος, συνεπώς, ότι η απόσταση από τα, όπου βρίσκεται η εγκατάσταση της εν λόγω επιχείρησης, μέχρι τις ..., είναι περίπου 130 χιλιόμετρα, ή άλλως 260 χιλιόμετρα μετ' επιστροφής, το κόστος κατανάλωσης καυσίμου υπολογίζεται α) για το Φορτηγό ... sprinter ... 2143 cc. σε 7,9 λίτρα ανά 100 χιλιόμετρα, ήτοι $20,54 \text{ λίτρα} \times 1,477 \text{ €} = 30,34 \text{ €}$, β) για το Φορτηγό ... 2008 1560 CC ..., σε 5,7 λίτρα ανά 100 χιλιόμετρα, ήτοι $14,82 \text{ λίτρα} \times 1,477 \text{ €} = 21,89 \text{ €}$, και γ) για το Φορτηγό ... 35S12 ..., σε 9,47 λίτρα ανά 100 χιλιόμετρα, ήτοι $24,62 \text{ λίτρα} \times 1,477 \text{ €} = 36,36 \text{ €}$. Ως εκ τούτου, επιμερίζοντας ακολούθως το ανωτέρω ημερήσιο κόστος καυσίμου στα ζητούμενα από τη διακήρυξη 380 γεύματα, το ελάχιστο μεταφορικό κόστος ανά γεύμα (μη συμπεριλαμβανομένου και του μισθού του οδηγού, υπό την εκδοχή ότι υπολογίζεται στο κόστος μισθοδοσίας, ούτε του κόστους διοδίων, συντηρήσεων, τελών κυκλοφορίας κ.λπ.), ανέρχεται αντιστοίχως σε α) 0,08 €, β) 0,060 € και γ) 0,10 € (μέσος όρος: 0,08 € ανά γεύμα). Ενόψει των ανωτέρω, καθίσταται και εν προκειμένω εμφανές ότι το υπολογιζόμενο από την επιχείρηση «...» κόστος μεταφοράς ανά γεύμα, ποσού 0.03 €, είναι αδικαιολόγητα χαμηλό και υπολείπεται κατά πολύ του ελάχιστου, με αποτέλεσμα να καθίσταται και για το λόγο αυτό απορριπτέα η οικονομική της προσφορά. γ. Τέλος, σύμφωνα με τις διευκρινίσεις της επιχείρησης «...», το κόστος μισθοδοσίας του προσωπικού που πρόκειται να απασχολήσει κατά την

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης, υπολογίζεται σε 0,05€ ανά γεύμα. Σημειώνουμε κατά πρώτον ότι, με βάση τα ζητούμενα της διακήρυξης (προετοιμασία, παρασκευή και μεταφορά φαγητού), το προσωπικό που απαιτείται να απασχοληθεί για τις ανάγκες εκτέλεσης της υπό ανάθεση σύμβασης αποτελείται κατ' ελάχιστον από έναν μάγειρα, έναν υπάλληλο συσκευασίας - λάντζας και έναν οδηγό (τούτο, παρότι απαιτείται η απασχόληση και υπαλλήλων άλλων καθηκόντων, όπως αποθηκάριος, μάγειρας κρύας κουζίνας κ.λπ.). Επίσης, με βάση έναν απολύτως μέτριο υπολογισμό, ο ελάχιστος απαιτούμενος χρόνος απασχόλησης καθενός από τρεις αυτούς εργαζόμενους δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τέσσερις (4) ώρες ημερησίως. Εξάλλου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της ΕΓΣΣΕ και της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας, το νόμιμο κόστος απασχόλησης ενός μισθωτού υπολογίζεται ως ακολούθως: Σε περίπτωση πλήρους απασχόλησης ενός εργαζομένου με τριετή προϋπηρεσία, τούτος δικαιούται μικτό μισθό 729,30 ευρώ. Επιπρόσθετα, όσον αφορά τον υπολογισμό των αναλογουσών ασφαλιστικών εισφορών, αυτές υπολογίζονται μέχρι 31-12-2022 σύμφωνα με το άρθρο 81 του Ν.4826/2021, ως εξής:

		Ποσοστά (%)	Ποσοστά (%)	Ποσοστά (%)
		Εργαζόμενος	Εργοδότης	Σύνολο

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

	Κύρια σύνταξη	6,67	13,33	20,00
	Επικουρική Ασφάλιση	3,25	3,25	6,50
	Υγειονομική Περίθαλψη	2,55	4,55	7,10
	Συνεισπρ. (ΟΑΕΔ, ΟΕΚ, ΛΑΕΚ..)	1,65	1,41	3,06
	Σύνολα	14,12	22,54	36,66

Σύμφωνα, συνεπώς, με τα ανωτέρω, οι οφειλόμενες ασφαλιστικές εισφορές για έναν εργαζόμενο πλήρους απασχόλησης υπολογίζονται συνολικά σε 36,66%, επιμεριζόμενο σε 14,12% (ήτοι 102,97 ευρώ) που βαρύνει τον εργαζόμενο (συνεπώς, στον εργαζόμενο καταβάλλονται τελικά $729,30 - 102,97 = 626,32$ €) και 22,54% (ήτοι 164,38 ευρώ) που βαρύνει τον εργοδότη.

Ως εκ τούτου, οι συνολικές ασφαλιστικές εισφορές (εργαζομένου και εργοδότη) για εργαζόμενο πλήρους απασχόλησης υπολογίζονται σε 267,35€, με συνέπεια το συνολικό μισθολογικό κόστος απασχόλησης να υπολογίζεται σε 626,32 (μισθός) + 267,35 εισφορές = 893,67€.

Κατ' αντιστοιχία προς τα ανωτέρω, το νόμιμο μισθολογικό κόστος που αντιστοιχεί σε τετράωρη πενθήμερη ημερήσια απασχόληση (και μάλιστα χωρίς καν υπολογισμό επιδομάτων εορτών και αδείας), διαμορφώνεται ως εξής:

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

$893,67\text{€} / 2 = 446,84 \text{€} * 3 = 1.340,52 \text{€}$ μηνιαίο μισθολογικό κόστος για το σύνολο του ελάχιστου αναγκαίου προσωπικού για την εκτέλεση της σύμβασης.
 $1.340,52 \text{€} / 25 \text{ ημερομίσθια} = 53,62 \text{€}$ ημερήσιο κόστος για το σύνολο των τριών εργαζομένων, ή άλλως $17,82 \text{€}$ ανά εργαζόμενο $53,62 \text{€} / 380 \text{ γεύματα ημερησίως} = 0,14 \text{€}$ ελάχιστο κόστος μισθοδοσίας ανά μερίδα παραγόμενου γεύματος. Με δεδομένο, λοιπόν, ότι κατά μια απολύτως μετριάσμενη εκτίμηση, το συνολικό ημερήσιο κόστος απασχόλησης των τριών κατ' ελάχιστο απαιτούμενων εργαζομένων, υπολογίζεται σε $53,62 \text{€}$, το οποίο, επιμεριζόμενο στις 380 ζητούμενες μερίδες φαγητού, αντιστοιχεί σε $0,14 \text{€}$ ανά νεύμα ($53,62 / 380 = 0,14 \text{€}$), καθίσταται πρόδηλο ότι το δηλωθέν από την επιχείρηση «...» ποσό των 0.05€ ως κόστος μισθοδοσίας ανά γεύμα, είναι αδικαιολόγητα χαμηλό, καθώς αντιστοιχεί κατ' ουσίαν σε έναν και μόνο εργαζόμενο τετράωρης απασχόλησης, που είναι αδύνατο να υλοποιήσει σε ημερήσια βάση όλες τις απαιτούμενες εργασίες προετοιμασίας, παρασκευής και διανομής του φαγητού. Συνεπώς, εφόσον δεν καλύπτεται στοιχειωδώς, έστω, το απαιτούμενο μισθολογικό κόστος, η οικονομική προσφορά της επιχείρησης «...» είναι και για το λόγο αυτό απορριπτέα ως απαράδεκτη».

20. Επειδή η αναθέτουσα, με τις απόψεις της, υποστηρίζει ότι: «Σύμφωνα με το καθιερούμενο από το εν λόγω άρθρο 88 σύστημα εντοπισμού και ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως (*prima facie*) εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι - «φαίνονται» κατά τη διατύπωση της παρ. 1 του αυτού άρθρου (και της αντίστοιχης παρ. 1 του άρθρου 69 της κοινοτικής οδηγίας 2014/24/ΕΕ)- ασυνήθιστα χαμηλές. Ως εκ τούτου, η έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και, εντεύθεν, δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή οφείλει κατ' αρχάς να εξετάσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Εάν οι υποβληθείσες προσφορές δεν περιέχουν τέτοια ένδειξη και, συνεπώς, δεν φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνεχίσει τη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης (πρβλ. αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης: της 10^η Σεπτεμβρίου 2019, T-741/17, TRASYST 'nternational EEIG και Axianseu-Digital Solutions SA κατά Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ασφάλειας της Αεροπορίας, EASA, σκ. 42-46, της 26ης Απριλίου 2018, T-752/15, European Dynamics Luxembourg SA και Ευρωπαϊκή Δυναμική-Προηγμένα Συστήματα Τηλεπικοινωνιών Πληροφορικής και Τηλεματικής ΑΕ κατά Επιτροπής, σκ. 69-72 και 74-75).

Κατ' ακολουθίαν τούτων, η αναθέτουσα αρχή διαθέτει κατ' αρχήν ευρεία διακριτική ευχέρεια, κατ' εκτίμηση ιδίως της απόκλισης της οικονομικής προσφοράς κάθε διαγωνιζόμενου από την προϋπολογισθείσα δαπάνη του έργου, αλλά και σε συνδυασμό με τις λοιπές υποβληθείσες οικονομικές προσφορές, να χαρακτηρίσει συγκεκριμένη οικονομική προσφορά ως ασυνήθιστα χαμηλή, υποχρεούμενη, όμως, στην περίπτωση αυτή να καλέσει προς παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων ως προς τη σύνθεση της προσφοράς τον διαγωνιζόμενο, του οποίου την οικονομική προσφορά κρίνει ως ασυνήθιστα χαμηλή. Η δε άσκηση της κατά τα άνω διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο ως προς την υπέρβαση των άκρων ορίων της.

Ως δε ρητώς προβλέπεται στην νέα Οδηγία (άρθρο 69 παρ. 3) και αντίστοιχα στο άρθρο 88 παρ. 3 του Ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνον εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, δηλαδή όταν και μετά τις διευκρινίσεις που δόθηκαν η χαμηλή προσφορά εγκυμονεί, κατά την πλήρως και ειδικώς αιτιολογημένη κρίση της αναθέτουσας αρχής, τον κίνδυνο για την εκτέλεση της σύμβασης, προσανατολιζόμενη στην ανάπτυξη υγιούς, πραγματικού και αποτελεσματικού ανταγωνισμού (πρβ. απόφαση ΠΕΚ της 25ης Φεβρουαρίου 2003 στην υπόθεση T4/2001, Renco SpA, σκ. 75 και 76, απόφαση ΔΕΚ της 27ης Νοεμβρίου 2001

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

στις υποθέσεις C-285/1999 και C-286/1999, Impresa Lombardini SpA- Impresa Generale de Costruzioni και Impresa Ing. Mantovani SpA, σκ. 53-55, Ε.Σ. Τμ. VI 525/2018, 2998, 19/2014, 3202, 2752, 584/2011, Ε' Κλιμ. 387/2018, πρβλ. ΣΤΕ 1425/2005, Ε.Α. ΣΤΕ 45/2008, 1159/2007).

Συνεπώς η αναθέτουσα αρχή διατηρεί διακριτική ευχέρεια και ως προς την αποδοχή ή μη της διαπιστωθείσας μη τεκμηριωμένης ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς. Σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή, σε περίπτωση είτε αποδοχής είτε απόρριψης της προσφοράς, πρέπει να αιτιολογήσει πλήρως και ειδικώς την απόφασή της και ιδιαίτερα να λάβει υπόψη της τις προσφερθείσες διευκρινίσεις, η δε απόφαση αυτή πρέπει να προσανατολίζεται αφενός στη φερεγγυότητα της προσφοράς και αφετέρου στην ανάπτυξη υγιούς, πραγματικού και αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

Σε ότι αφορά δε τον προσφέροντα έχει κριθεί δύναται να υποβάλει όλες τις διευκρινίσεις που κρίνει σκόπιμες, με βάση τη φύση και τα χαρακτηριστικά της σύμβασης (ΔΕΚ Υποθ. C568/13 σκ. 31), οι οποίες δεν είναι εξαντλητικές ούτε επιτρέπεται ο αποκλεισμός ορισμένων ειδών διευκρινίσεων. (βλ. ΔΕΚ Αποφ. C 599/10 σκ. 31)

ΕΝ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΩ με το από 11.01.2022 έγγραφο της Επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού η επιχείρηση “...” κλήθηκε προς παροχή διευκρινίσεων αναφορικά με την εκ μέρους της υποβληθείσα ασυνήθιστα χαμηλή οικονομική προσφορά, ενώ σε απάντηση του ανωτέρω αιτήματος παροχής διευκρινίσεων εκ μέρους της αναθέτουσας Αρχής, η εν λόγω επιχείρηση υπέβαλε προς την Επιτροπή του διαγωνισμού τις από 20.01.2022 έγγραφες διευκρινίσεις της, οι οποίες και έγιναν δεκτές με το υπ’ αριθμ. ΙΙ/21.01.2022 πρακτικό της Επιτροπής

Δια της ανωτέρω νομοθεσίας, ως ισχύει σήμερα, και της διαμορφωθείσας νομολογίας προκύπτει ότι, ΑΦΕΝΟΣ τηρήθηκαν όλες οι νόμιμες διαδικασίες που απαιτούνται σε περίπτωση υποψίας της διοίκησης περί ασυνήθιστα χαμηλής οικονομικής προσφοράς, ο περί ου ο λόγος ανάδοχος κλήθηκε εγκαίρως να παράσχει διευκρινίσεις, οι οποίες και υποβλήθηκαν καθ’ όλα νόμιμα ενώπιον της διοίκησης, ενώ, η αρμόδια Επιτροπή διενέργειας του διαγωνισμού, ως

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

αποκλειστικά αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο επί των αξιολογήσεων των προσφορών, εισηγήθηκε αιτιολογημένα την αποδοχή της ανωτέρω προσφοράς, και

ΑΦΕΤΕΡΟΥ, δοθέντος του ότι καταλείπεται ευρύτατη διακριτική ευχέρεια στη διοίκηση στο πλαίσιο ενάσκησης δημόσιας εξουσίας, για τον χαρακτηρισμό συγκεκριμένης οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής, και επειδή, όπως προκύπτει με σαφήνεια, η αποδοχή ή μη της διαπιστωθείσας ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς ανήκει στην ουσιαστική κρίση της Διοίκησης, η οποία λαμβάνει απόφαση στη βάση των ενδεικτικά απαριθμούμενων στο νόμο διευκρινίσεων του προσφέροντος (βλ. άρθρο 88 του ν. 4412/2016 “Οι εξηγήσεις της παρ. 1 μπορεί να αφορούν ιδίως ...”) και της ρητής ειδικής και εμπειριστατωμένης γνώμης της αρμόδιας Επιτροπής Διαγωνισμού, καθίσταται πρόδηλο ότι η Διοίκηση ενήργησε στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της και εντός των ορίων της αποδιδόμενης από τον νόμο διακριτικής της ευχέρειας, έχοντας ως γνώμονα την φερεγγυότητα της προσφοράς και την ανάπτυξη υγιούς και αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

Περαιτέρω, σε ό,τι αφορά την επιχείρηση, με το απαντητικό της υπόμνημα αποτυπώθηκαν ήδη και αξιολογήθηκαν αναλόγως τα αναλυτικά στοιχεία τεκμηρίωσης της προσφερόμενης οικονομικής της προσφοράς, και ειδικότερα στοιχεία που αφορούν με μέσο κόστος των πρώτων υλών, το κόστος συσκευασίας, μεταφοράς καθώς και το μισθολογικό κόστος, τα έξοδα λειτουργίας, το μέσο κόστος γεύματος, το κέρδος ανά γεύμα και η τιμή προσφοράς ανά γεύμα. Προς επίρρωση των ανωτέρω ισχυρισμών, είναι δε άξιο αναφοράς, ότι η επιχείρηση με την επωνυμία “... ..” και το διακριτικό τίτλο “... ..” έχει συνεργαστεί και κατά το παρελθόν με τον Δήμο ..., περαιώνοντας με απόλυτη συνέπεια και ορθότητα τις συμβατικές της υποχρεώσεις από την με αριθμό πρωτ. .../2020 σύμβαση «Παροχής ετοιμών γευμάτων για την σίτιση των μαθητών του - για το σχολικό έτος 2020-2021» ποσού 94.221,00€ χωρίς Φ.Π.Α. και 106.469,73 € με Φ.Π.Α.», προσφέροντας, δηλαδή, τιμή ανά μερίδα 1,71 ευρώ. Ειδικότερα δε, η επιχείρηση με γνώμονα τον συμβατικό της σκοπό, τήρησε εν τοις πράγμασι όλους τους όρους της σύμβασης,

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

εξασφαλίζοντας τη μεταφορά των μερίδων σε συνθήκες ασφάλειας, προφύλαξης καθαριότητας, χωρίς καθυστερήσεις και ελλείψεις ως προς την εκ του νόμου καθορισμένη συσκευασία των μερίδων, αλλά και χωρίς να προβεί σε υποβάθμιση της ποιότητας των ειδών διατροφής. Η τήρηση των συμβατικών τεχνικών προδιαγραφών εκ μέρους της επιχείρησης αποδεικνύεται εξάλλου και από τις σχετικές βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης που εκδόθηκαν από τον

Συνεπεία τούτου, έχει διαπιστωθεί ήδη ότι η εν λόγω επιχείρηση διαθέτει μια πλήρως εξοπλισμένη μονάδα παραγωγής έτοιμων γευμάτων, η οποία, σε συνάρτηση με τις απευθείας συνεργασίες με παραγωγούς και τις αυτοματοποιημένες παραγωγικές διαδικασίες που έχει υιοθετήσει η τελευταία, ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις συμβατικές της υποχρεώσεις με σημαντικά χαμηλότερο κόστος έναντι άλλων εταιριών για τον ... μας. Είναι δε πρόδηλο, ότι σε κάθε περίπτωση η εν λόγω εταιρία αποδεικνύεται ότι μπορεί να ανταποκριθεί επαρκώς προσφέροντας τιμή χαμηλότερη των 2 ευρώ ανά μερίδα, εν αντιθέσει με την υπέρ ου η προσφυγή επιχείρηση η οποία μπορεί να ανταποκριθεί επαρκώς προσφέροντας τιμή ανά μερίδα 2,58 ευρώ, και συνολικά 226.476,40 ευρώ. Ως εκ τούτου, η επιχείρηση "... .." μέσα από την ως άνω εμπειρία της, είχε το συγκριτικό πλεονέκτημα για να επιτύχει τη μείωση του κόστους υλοποίησης του συγκεκριμένου έργου χωρίς αυτό να συνεπάγεται τη μείωση της ποιότητάς της».

21. Επειδή με την παρέμβασή του, ο παρεμβαίνων ως ανάλυση του κόστους των παρεχόμενων γευμάτων παραθέτει τον παρακάτω πίνακα:

ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ ΓΕΥΜΑΤΟΣ		
ΕΙΔΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ	ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑ ΓΕΥΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΗΣ ΤΙΜΗΣ
ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ ΑΝΑ ΓΕΥΜΑ	1,15 €	80,42%

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

ΚΟΣΤΟΣ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	0,03 €	2,10%
ΚΟΣΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ	0,03 €	2,10%
ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	0,05 €	3,50%
ΕΞΟΔΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ (ΥΔΡΕΥΣΗ, ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΘΕΡΜΑΝΣΗ/ΨΥΞΗ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, κτλ)	0,03 €	2,10%
ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΓΕΥΜΑΤΟΣ	1,29 €	90,21%
ΚΕΡΔΟΣ ΑΝΑ ΓΕΥΜΑ	0,14 €	9,79 %
ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΑΝΑ ΓΕΥΜΑ	1,43 €	100,00%

Επιπλέον, παραθέτει πίνακα με το κόστος αγοράς πρώτων υλών, ανά ημέρα για κάθε γεύμα, καθώς και το κόστος των πρώτων υλών του εναλλακτικώς προσφερόμενου γεύματος. Περαιτέρω δε, επικαλείται τα τιμολόγια αγοράς των πρώτων υλών καθώς και την από 22.3.2021 σύμβαση για το σχολικό έτος 2019-2020 για τη σίτιση του ... σχολείου ... (σχ. 31), την από 6.12.2021 συμπληρωματική σύμβαση για τη σίτιση των μαθητών του ... – ... για το σχολικό έτος 2020-2021 (σχ. 32), την από 31.1.2022 σύμβαση παροχής έτοιμων γευμάτων για τη σίτιση των μαθητών του ... – ... για το μήνα Φεβρουάριο 2022 (σχ. 33), 20 πρωτόκολλα ποσοτικής και ποιοτικής παραλαβής σίτισης του ... σχολείου ... για το μήνα Φεβρουάριο (σχ. 34), το από 9.11.2021 συμφωνητικό προμήθειας με το ... για τη σίτιση των μαθητών του σχολείου (σχ. 35), την από 12.2.2021 σύμβαση με το ... για τη σίτιση των φιλοξενούμενων του ... (σχ. 36, 37), την από 22.11.2021 σύμβαση με την ... της ... για τη σίτιση των ... (σχ. 38), τα από 28.9.2021 και 31.12.2021 τιμολόγια για την παροχή καθημερινών γευμάτων στην επιχείρηση «...» (σχ. 39, 40).

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

Περαιτέρω δε, υποστηρίζει ότι «Επομένως, αβάσιμα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ότι η ατομική μου επιχείρηση δεν μπορεί να επιτύχει οικονομίες κλίμακας. Ως εκ τούτου, οι υπολογισμοί της προσφεύγουσας που διαλαμβάνονται στην προσφυγή της ωσάν η ατομική μου επιχείρηση να μην έχει ήδηθεν καμία άλλη σύμβαση προς εκτέλεση και να μην δύναται ήδηθεν να επιμερίσει τα διάφορα επιμέρους κόστη σε περισσότερες συμβάσεις τυγχάνουν εσφαλμένοι. Επιπρόσθετα, η μέση τιμή καυσίμων που επικαλείται η προσφεύγουσα αναφορικά με το κόστος μεταφοράς ουδόλως απέκλειε την προμήθεια καυσίμων από την ατομική μου επιχείρηση από προμηθευτή με τιμή πετρελαίου μικρότερης της μέσης. Επισημαίνεται δε ότι σε κάθε περίπτωση η προσφεύγουσα αναγνωρίζει τη δυνατότητα κέρδους της ατομικής μου επιχείρησης στη σελίδα 25 της προσφυγής της, ακόμη και με τους δικούς της υπολογισμούς τους οποίους δεν αποδέχομαι και αντικρούω ήδη με την παρούσα παρέμβασή μου». Επιπροσθέτως δε, επισυνάπτει συμβάσεις και πρακτικά φορέων (σχ. 25-30) για έργα σίτισης με παρόμοιο μενού στις οποίες οι προσφερόμενες τιμές είναι παραπλήσιες ή χαμηλότερες της προσφοράς της ατομικής μου επιχείρησης στον εν θέματι διαγωνισμό, προβάλλει δε ότι «Από την επισταμένη μελέτη των ανωτέρω εγγράφων που συμπροσκομίστηκαν και αυτά στην αναθέτουσα αρχή με το από 20.01.2022 Απαντητικό Υπόμνημα της ατομικής μου επιχείρησης αποδεικνύεται ότι αφορούν επίσης, σίτιση μαθητών Μουσικών Σχολείων, ήτοι αφορούν συμβάσεις αντικειμένου ταυτόσημου με το αντικείμενο του εν θέματι διαγωνισμού. Ως εκ τούτου, ο περί του αντιθέτου ισχυρισμός που διαλαμβάνεται στην 35^η σελίδα της προσφυγής παρίσταται προδήλως αβάσιμος. Εν κατακλείδι, το σύνολο όσων αναφέρθηκαν παραπάνω σε συνδυασμό με τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής καθιστούν σαφές ότι δεν δύναται σε καμία περίπτωση να θεμελιωθεί ήδηθεν ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά εκ μέρους της ατομικής μου επιχείρησης, με συνέπεια σύμφωνα και με τα όσα εκτέθηκαν προηγουμένως να μην συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016. Αποδεικνύεται ότι η έκπτωση που έλαβε χώρα εκ μέρους της ατομικής μου επιχείρησης στα πλαίσια του παρόντος διαγωνισμού κινείται σε απολύτως φυσιολογικά πλαίσια και σε καμία περίπτωση

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

δεν θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητα της επιχείρησής μου να εκτελέσει το παρόν έργο σε περίπτωση που καταστεί ανάδοχος αυτού».

22. Επειδή, μετά την εκτίμηση των εκατέρωθεν προβαλλόμενων ισχυρισμών, του κανονιστικού πλαισίου της Διακήρυξης καθώς και της κείμενης νομοθεσίας, επί του ανωτέρω λόγου προσφυγής θα πρέπει να γίνουν δεκτά τα εξής:

Στο αρ. 88 «Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές» του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι :
«1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. 2. Οι εξηγήσεις της παρ. 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, περί υπεργολαβίας, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 89, περί δικαιολογητικών σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18». Σύμφωνα με την ως άνω παρατιθέμενη νομολογιακώς διαμορφωθείσα ερμηνεία του ανωτέρω άρθρου καθιερώνεται διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής στον εντοπισμό των προσφορών οι οποίες φαίνονται ως ασυνήθιστα χαμηλές, η δε έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και, εντεύθεν, δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. (ΣΤΕ ΕΑ 12/2020), εκτός εάν κάποιος διαγωνιζόμενος προβάλει ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής υπερβολικά χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζομένου, οπότε γεννάται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών αυτών ισχυρισμών διαλαμβάνοντας ειδικά αιτιολογημένη κρίση σχετικά με το εάν η επίμαχη οικονομική προσφορά είναι ή όχι ασυνήθιστα χαμηλή, ύστερα από εκτίμηση όχι απλώς μόνο του εκ μέρους του προσφεύγοντος ισχυρισμών αλλά και της λυσιτέλειας των αναγκαίων διευκρινήσεων, κατ' εφαρμογή της προαναφερόμενης διάταξης του άρθρου 88 του ν.441.2016. Στην προκειμένη περίπτωση με το με ημ/νία 11.01.2022 έγγραφο της Επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού ο παρεμβαίνων κλήθηκε προς παροχή διευκρινίσεων αναφορικά με την εκ μέρους της υποβληθείσα οικονομική προσφορά, η οποία αξιολογήθηκε αρχικώς ως ασυνήθιστα χαμηλή. Εν συνεχεία, σε απάντηση του ανωτέρω αιτήματος παροχής διευκρινήσεων εκ μέρους της αναθέτουσας Αρχής, ο παρεμβαίνων υπέβαλε προς την Επιτροπή του διαγωνισμού τις από 20.01.2022 έγγραφες διευκρινίσεις του, οι οποίες και έγιναν δεκτές με το υπ' αριθμ. ΙΙ/21.01.2022 πρακτικό της Επιτροπής του Διαγωνισμού. Ακολούθως, μετά την άσκηση της επίμαχης προδικαστικής προσφυγής και τις έτερες αιτιάσεις που προβλήθηκαν από την προσφεύγουσα σχετικά με το ασυνήθιστα χαμηλό της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, η

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

αναθέτουσα αρχή τοποθετήθηκε επί αυτών διά των από 10.03.2022 Απόψεών της. Δεδομένου ότι όπως έχει ήδη κρίνει η ΕΑΔΗΣΥ με την υπ' αριθμ. 607/2022 Απόφασή της, οι επτά πρώτοι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας κατά της οικονομικής προσφοράς του παρεμβαίνοντος παρίστανται απορριπτέοι ως αόριστοι ή ως αλυσιτελώς προβαλλόμενοι, δεν δύναται αντιστοίχως να θεωρηθούν και ουσιώδεις, είτε συνδυαστικά είτε αυτοτελώς κρινόμενοι. Κατόπιν τούτου δεν γεννάται υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να αιτιολογήσει περαιτέρω την απόφασή της περί αποδοχής της προσφοράς του παρεμβαίνοντος, πέραν των όσων έχει ήδη διατυπώσει στην απόφαση περί αποδοχής των έγγραφων διευκρινίσεων του παρεμβαίνοντος καθώς και στις κατατεθείσες ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ απόψεις της. Δεδομένου επίσης ότι όπως διαλαμβάνεται και στην υπ' αριθμ. 432/2022 Απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης η παράλειψη του αιτούντος να αποδείξει τα στοιχεία του κόστους συσκευασίας και μεταφοράς γευμάτων που παραθέτει, δεν θα μπορούσε να στηρίξει απόρριψη της προσφοράς του ως ασυνήθιστα χαμηλής, χωρίς προηγούμενα να δοθεί η δυνατότητα σε αυτόν, με τη διαδικασία που προβλέπεται στο ίδιο άρθρο 88 του ν. 4412/2016, να παρέχει συμπληρωματικές διευκρινίσεις ως προς τα εν λόγω ποσά. Και τούτο διότι, κατά τα οριζόμενα στο αρ. 88 του Ν. 4412/2016 το δικαίωμα του συμμετέχοντος οικονομικού φορέα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του δεν περιορίζεται σε μία πρόσκληση, αλλά αντίθετα επιβάλλει αυτός να έχει τη δυνατότητα να παράσχει συμπληρωματικές διευκρινίσεις, εφόσον αυτό θεωρείται εύλογο (απόφαση ΔΕΕ της 19ης Οκτωβρίου 2017 στην υπόθεση C-198/16 P, σκ. 42), ως εν προκειμένω. Μετά ταύτα ο τρίτος λόγος προσφυγής θα πρέπει να γίνει δεκτός στο μέτρο που με αυτόν προβλήθηκε ασάφεια και αοριστία των εξηγήσεων που παρείχε ο παρεμβαίνων ως προς το κόστος συσκευασίας και μεταφοράς των προσφερόμενων γευμάτων και να αναπεμφθεί η υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή προκειμένου αυτή να ασκήσει την κατ' άρθρο 88 του Ν. 4412/2016 αρμοδιότητά της καλώντας εγγράφως τον παρεμβαίνοντα για την παροχή εγγραφών συμπληρωματικών εξηγήσεων κατά τα ανωτέρω προσκομίζοντας κάθε αναγκαίο και πρόσφορο αποδεικτικό έγγραφο ή στοιχείο.

Αριθμός Απόφασης: Σ 1468/ 2022

23. Επειδή, γίνεται δεκτή εν όλω η εισήγηση.

24. Επειδή, ύστερα από τις ανωτέρω σκέψεις η προδικαστική προσφυγή θα πρέπει να γίνει δεκτή κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό της παρούσας.

Για τους λόγους αυτούς

1. Δέχεται την Προδικαστική Προσφυγή.
2. Ακυρώνει την προσβαλλόμενη κατά το σκεπτικό.
3. Απορρίπτει την παρέμβαση κατά το σκεπτικό.
4. Διατάσσει την επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 11 Οκτωβρίου 2022 και εκδόθηκε στις 13 Οκτωβρίου 2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΖΕΡΒΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ